

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudcem Mgr. Alešem Sabolem ve věci žalobkyně: **T. Š.**, nar. [redacted] bytem v [redacted] **zast.** Mgr. Vojtěchem Veverkou, advokátem v Kladně, nám. starosty Pavla 40, proti **žalované: Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, o zadostiučinění nemajetkové újmy,

t a k t o :

- I. Žaloba, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni 20.000,- Kč, se **z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou domáhala na žalované zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 20.000,- Kč. Újma jí měla vzniknout v důsledku zahájení a pokračování (vedení) trestního stíhání zahájeného usnesením Policie České republiky, č.j. [redacted] pro trestný čin pohlavního zneužívání dle ust. § 187 odst. 1 trestního zákona. Po zahájení trestního stíhání byla žalobkyně opakovaně vyslýchána, následně byla proti žalobkyni podána obžaloba. Rozsudkem Okresního soudu v Jindřichově Hradci z dne 20.11.2012, č.j. [redacted] byla žalobkyně zproštěna obžaloby podle ust. § 226 písm. b) trestního řádu. Újma žalobkyně spočívala v její dehonestaci mezi [redacted] resp. spolužáky. Ti se o prováděných výsleších dozvěděli, nebylo možné vysvětlit nepřítomnost žalobkyně jinak. Žalobkyně byla vystavena nepříjemným slovním narážkám, o žalobkyni se šířily informace o jejím sexuálním zaměření. Žalobkyně byla vytlačena na samý okraj společnosti [redacted] Celá situace byla umocněna tím, že žalobkyně ve [redacted] bydlela, v momentě, kdy byl tlak spolužáků silný, řešila situaci [redacted]

Žalovaná (jednající v souladu s ust. § 6 odst. 1, 2 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen „zákon“) shora označenou organizační složkou) navrhla zamítnutí žaloby. Učinila nesporným, že žalobkyně uplatnila nárok u žalované, přičemž na její žádost o zadostiučinění bylo reagováno konstatováním vydání nezákonného rozhodnutí v souvislosti s vydáním zprošťujícího rozhodnutí. Tuto kompenzaci žalovaná považovala za adekvátní, poukázala přitom na fakt, že proti žalobkyni byly zahájeny úkony trestního stíhání ve věci soulože s dalším nezletilým, kdy k takovému jednání mělo dojít opakovaně. Imateriální újma žalobkyně se tak pohybuje v rovině spekulativní.

Již ze shodných tvrzení účastníků soud vzal za prokázané, že se žalobkyně obrátila na žalovanou dne 22.12.2011 s žádostí o poskytnutí peněžitého zadostiučinění za nemajetkovou újmu a náhradu škody ve výši požadované žalobkyní, a to na skutkovém podkladě vylíčeném posléze shodně žalobou, a že žalovaná poskytla žalobkyni zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva.

Soud vzal ze spisu Okresního soudu v Jindřichově Hradci sp.zn. [REDAKCE] za prokázaný průběh trestního stíhání žalobkyně (pro skutek, který se stal 25.7.2011) ve smyslu jeho v žalobě popsaného základního ohraničení, pokud jde o jeho konec, tedy rozsudkem jmenovaného soudu ze dne 20.11.2012, jímž byla žalobkyně na ní podané obžaloby zproštěna podle ust. § 226 písm. b) TŘ a který nabyl právní moci dne 22.12.2012 (o tomto výsledku trestního stíhání mezi účastníky ostatně ani nebylo sporu). Jde-li o začátek trestního stíhání žalobkyně, to bylo zahájeno usnesením policejního orgánu ze dne 31.5.2012. Není přitom mezi účastníky řízení sporu o tom (a uvedený závěr je taktéž notorietou), že rozhodnutí o zproštění obžaloby podle ust. § 226 písm. b) TŘ je právě jedním z těch rozhodnutí, jež ruší účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu odškodňovacího zákona a (pouze) pro jeho účely „nezákonným“, čímž zakládá nejen nárok na náhradu škody i odškodnění nemajetkové újmy ve smyslu ust. § 1,2 a násl. zákona. Z výpovědi poškozeného jakož i svědků v trestním řízení soud zjistil, že při souloži žalobkyni s poškozeným viděli [REDAKCE]. Trestní spis pak obsahuje i záznam o zahájení úkonů trestního řízení pro jednání žalobkyně naplňující skutkovou podstatu trestného činu pohlavního zneužívání vůči dalšímu poškozenému, a to v časovém rozmezí od [REDAKCE] do [REDAKCE]. [REDAKCE]

Podle ust. § 1 zákona stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 2 zákona se odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit. Podle ust. § 31a odst. 1 zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle odst. 2 cit. ust. se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Nejvyšší soud pak ve své judikatuře (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011) dovedl, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah

způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání (řízení), které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, následující:

1) Povaha trestní věci. Pod tímto kritériem se má na mysli zejména závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá. To souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě (tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku). Například újma bude obecně větší v případě trestního stíhání pro zločin vraždy, za který hrozí uložení základního trestu odnětí svobody v rozmezí deset až osmnáct let (§ 140 odst. 1 trestního zákona), než v případě přečinu podvodu, za který hrozí uložení trestu odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty (§ 209 odst. 1 trestního zákona), přičemž obviněný podvodník nebude vystaven takovému společenskému odsudku jako domnělý vrah.

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. Lze zde vyjít případně z toho, že trvání trestního stíhání může způsobovat kontinuální nárůst újmy projevující se v osobnosti člověka; délka trestního stíhání však na druhou stranu, zejména v případě uvadajícího zájmu společenského prostředí o daný případ, nemusí mít nutně za následek narůstající dotčení integrity poškozeného a mohlo by být v takových poměrech uvažováno o poklesu intenzity újmy v průběhu plynutí času. Zajisté je vždy na místě porovnávat vliv tohoto kritéria s ostatními a nečinit z něj mechanicky určující hledisko.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu formulovaných pod body 1 a 2. Jinými slovy řečeno, negativní dopady zahájeného trestního stíhání do osobnosti člověka – morální narušení osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení její profesní, soukromé, rodinné, popřípadě i jiné sféry života (viz výše) – mohou být zvýrazněny či naopak potlačeny podle intenzity naplnění prvních dvou kritérií. Které konkrétní složky osobnosti mohou být zahájením a vedením trestního stíhání v konkrétním případě narušeny, nelze předem taxativně stanovit. Je proto úkolem soudů, aby v každém jednotlivém řízení k tvrzení účastníků (a případným důkazním návrhům) toto zjišťovaly.

Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 OdpŠk při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Těmi budou zejména okolnosti vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, projevující se například ve zjištění, že trestní stíhání bylo proti poškozenému zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem jej poškodit (v takovém případě bude poškozený zahájením trestního stíhání vnímat obzvláště úkorně). Budou jimi ale také okolnosti zahájení trestního stíhání předcházející, popřípadě trestní stíhání poškozeného provázející, vedoucí k závěru o podílu poškozeného na tom, že proti němu bylo trestní stíhání zahájeno, popřípadě, že proti němu bylo ve vedení trestního stíhání pokračováno, aniž by bylo lze uzavřít, že si trestní stíhání zavínil sám. V této souvislosti je třeba rovněž zohlednit důvody, pro které k zastavení trestního stíhání, nebo zproštění obžaloby došlo. Přitom je třeba vycházet z toho, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné

slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011).

K potřebě zohlednění důvodů, pro něž bylo trestní řízení zastaveno, resp., pro které byl obžalovaný zproštěn obžaloby, se vyjádřil i Ústavní soud, když uzavřel, že „každé trestní stíhání ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého. Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem“ (nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, N 108/49 SbNU 567, § 33).

Z vyloženého vyplývá, že hledisko způsobené nemajetkové újmy je zpravidla nejintenzivněji naplněno tehdy, jestliže je vydán zprošťující rozsudek pro důvody uvedené v § 226 písm. a) a b) tr. řádu (tedy že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán, nebo že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem). Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011.

Ve světle výše uvedených kritérií soud hodnotil skutkový stav následovně:

Pokud soud hodnotil povahu trestní věci, pak, jak je uvedeno výše, žalobkyně byla trestně stíhána pro trestný čin pohlavního zneužití dle ust. § 187 odst. 1 tr. zák., za trestný čin hrozila žalobkyni sazba trestu odnětí svobody až na čtyři léta (sazba snižená, neboť žalobkyně se jednání dopustila jako mladistvá). Žalobkyni tedy hypoteticky hrozil trest odnětí svobody, avšak s přihlédnutím k možnostem řešení věci podle zákona 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), vliv hrozby trestu na psychiku žalobkyně mohl být zmírněn nadějí na uložení trestu podmíněného resp. jiného opatření. Neshledal pak soud existenci společenského odsudku žalobkyně. Nedošlo k prezentaci skutku žalobkyně a jeho právní kvalifikace v médiích a u širší veřejnosti nebyl vyvolán dojem, že žalobkyně se dopustila jednání hodného opovržení. Pokud se o trestním stíhání žalobkyně přece jen dozvědělo i širší žalobkynino okolí, a to [REDAKCE], dozvěděli se pouze o právním důsledku jednání, jehož byli sami svědky. Žalobkyně se se svou sexuální aktivitou netajila, při aktu samotném ji mohl spatřit kdokoliv (takto také vypověděli svědci), povědomí o trestním stíhání žalobkyně, pokud vůbec bylo spolužáky vnímáno se zvýšeným zájmem, již bylo jen odezvou na skutek žalobkyně.

Ani z pohledu délky trestního řízení nebyla osobní integrita žalobkyně zasažena. Trestní stíhání trvalo sedm měsíců, v případě žalobkyně nebylo prokázáno, že by se s rostoucí délkou trestního řízení zvyšoval jeho negativní vliv na osobu žalobkyně, zejména pokud jde o vnímání jeho „trestné činnosti“ okolím.

Jde-li o následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře žalobkyně, u žalobkyně absentují rodinné a partnerské vazby, nemohly být tedy ani nijak narušeny. Žalobkyně nebyla během trestního řízení omezena na svobodě, nedošlo trestním řízením k zásahu do osobního či profesního života žalobkyně. Soud s ohledem na skutkové okolnosti nepovažuje za prokázané, že žalobkyně vnímala trestní stíhání zvláště úkorně. Tato újma, nebyla kromě zásahu spočívajícího v psychiatrickém vyšetření žalobce doprovázena odškodnitelnou nemajetkovou újmou představovanou objektivním zásahem do osobnostních

práv trestně stíhané osoby, tj. zejm. práv vyčtených v čl. 10 Listiny (na ochranu lidské důstojnosti, cti, dobré pověsti, soukromého a rodinného života), tedy do sféry osobní, soukromé, rodinné, profesní, příp. i jiné. Ke vzniku takové újmy v případě žalobkyně, jak již shora naznačeno, nedošlo.

Shora uvedené závěry pak soud učinil ve světle zjištění, že žalobkyně zproštěna obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, tj. že skutek, kladený jí za vinu není trestným činem. Ukončení trestního stíhání tedy stojí na existenci objektivních skutečností, nikoliv na neprokázání viny žalobkyně, přitom již ze samotných okolností zahájení trestního stíhání lze dovodit, že od počátku byl dán důvod pro trestní stíhání žalobkyně so hledem na závěr znalců o zmenšených, nikoliv zcela vymizelých volních a rozpoznávacích schopnostech. Žalobkyně se jednání, pro které byla orgány činnými v trestním řízení trestně stíhána, dopustila. Nebyla tak vystavena obvinění pro skutek, který se nestal, celé trestní řízení pro ni z hlediska skutkového děje nemohlo být „nepředpokládané a neočekávané“. V této souvislosti je na místě připomenout, že *„forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namístež pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.“* (30 Cdo 2813/2011). O případ, v němž obecná slušnost velí přiznání finanční satisfakce, však ve věci žalobkyně nejde, a to právě proto, že v něm nedošlo ke zmíněným poruchám, vylučujícím dle úvah soudu shora i vznik újmy (absence dehonestace, negativní publicity, pracovních dopadů atd.).

Za relevantní kompenzaci tvrzené imateriální újmy ve světle výše uvedených závěrů soud považuje žalovanou vůči žalobkyni již učiněné konstatování porušení práva. Znovu soud takové konstatování tedy nepřijal, žalobu na zaplacení zadostiučinění v penězích zamítl.

O nákladech řízení soud rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario za situace, kdy žalované, jež měla ve věci plný úspěch, žádné náklady v řízení nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího. Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo na nařízení exekuce.

V Praze dne 28. března 2014

Mgr. Aleš Sabol, v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Procházková